

Forfatter: Holte, Anna

Titel: BREV TIL: Strøm, Emma FRA: Holte, Anna (185u-07-22)

Citation: Holte, Anna : "BREV TIL: Strøm, Emma FRA: Holte, Anna (185u-07-22)", i *Breve fra og til en Skuespillerinde*, v. Thaning & Appels Forlag, s. 127. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002150180-000-shoot-L0021501800000011.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Breve fra og til en Skuespillerinde

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Anna til Emma.

Wien den 22de Juli 185.*

Wien, Wien! Du schöne Kaiserstadt! synger jeg med Østerrigeren. Her er prægtigt i Wien, her er en Forsmag paa Livet i Syden, saaledes som jeg har tænkt mig Dette. Alt aander Liv. Gaderne vrimle af smaae, mørke, livlige Wienere og Wienerinder, og det er meget morsomt at spadserere op og ned af Kärnthnerstrate, en Wienerøstergade, betragtede de livlige Boutiker, og de livlige Folk. Men unge Damer maae vel vogte sig for at gaae alene i Wien, thi Wienerherrernes Phantasi er om muligt endnu livligere end deres Væsen, og Denne forvandler i et Nu aldeles fremmede Damer til gamle Bekjendte, idetmindste fik jeg det Indtryk en Dag, da Harriet og jeg vare gaaet ud for at købe nogle Kniplinger, og paa Hjemveien bleve tiltalt fortroligt af en saadan phantasirig Herre. Ja, han og hans Phantasi fulgte os lige til Hotellets Dør, hvor jeg hørte, at han spurgte Portieren, om hvem vi vare. Siden den Dag s. 128maa altid Erik være vor cavaliere servante, naar ni gjøre vore indkjøb.

I Prag opholdt vi os i tre Dage. Denne gamle, ægte katholske By gjør et forunderligt middelalderligt Indtryk. Man kan i Aanden udmale sig Riddere og Vaabendragere, som gaae omkring i Gaderne, skønne Jomfruer, der sidde i Vinduerne og — Decorationerne passe. Ligesom der i Berlin vrimler af Militaire, Berlin gjør egentligen Indtrykket af en colossal Kaserne, saaledes vrimler der i Prag af Munke. Fede Munke, magre Munke, høie Munke, smaae Munke, epicuræiske Munke, ascetiske Munke, kort, Munke i alle mulige Dimensioner. I en Kirke, som vi besøgte, jeg troer det var i den, hvor den hellige Nepomuk ligger begravet, var der en sjelden smuk Munk, der viste os om; hans hele Maade at være paa var saa lidt munkeagtig, hans Øine lyste af saamegen verdslig Glands, at havde ikke hans brune, grove Munkedragt og det afregede Hoved været, vilde jeg have troet, at han var en Hofmand, og det en Hofmand fra salig Ludvig den fjortendes Dage.

Vi saae i Prag en dramatisk Forestilling paa en saakaldet „Sommerbühne“. Om denne Forestilling kan man i Sandhed sige, at Naturen beseirede Kunsten. Baade Skueog Tilskuerpladsen vare under aaben Himmel, et Solseil var vel spændt over de Sidstes Plads, men Solen kastede desto ubarmhertigere sine Straaler paa Skuepladsen. Kun i et lille Hjørne af Scenen var Skygge, og derhen føjte. nu de stakkels s. 129Skuespillere, ligemeget om Situationen tillod det eller et; dette gav Anledning til høist comiske Sammenstød, da Dødsfjender, der skulde undgaae hverandre, mødtes, ja, en Elsker, der vilde skjule sig sor den forbittrede Wgtemand, kom ganske fredeligt til at staae ved Siden af ham. Det er vist sjældent, at Skyggesiden ved Theaterlivet er traadt mere grelt frem, og endnu sjeldnere at Skuespillere selv af egen fri Billie have stillet sig i Skyggen.

Her i Wien er Burgtheatret lukket, og jeg maa give mig tilfreds med at see Operaer og Balletter paa Kärnthnerthortheatret, et gammelt, hæsligt Theater, som der ogsaa er Tale om at nedrive, naar der kan skaffes Penge til et nyt Operahuus.

Her ere flere udmærkede Sangere og Sangerinder. Tenoristen Ander og Sangerinden Frøken Titjens samt Sangerne Beck og Staeger ere af første Rang. Vi have hørt Meyerbeers „Propheten“, hvori Decorationerne især ere storartede, ja saa storartede, at det vilde være en Umulighed alene af den Grund at give denne Opera paa vort kongelige Theater. Vi have ligeledes hørt Don Juan, den evig unge Don Juan, den eneste Don Juan, der aldrig vil blive for gammel til at være Don Juan, og evig vil bevare sit forføreriske Trylleri. Harriet er i en Salighedsruus, hun har kjøbt sig saamange Sang og Claveernummere, at jeg er overbeviist om, at Onkel kommer til at betale en ikke ringe Sum i Overvægt paa Tilbagereisen.

9

s. 130Tante skranter hele Tiden, hun har virkelig mindst Fornøjelse af Reisen, thi naar vi Andre gaae i Operaen, saa lægger hun sig paa Sophaen for at faae lidt Ro, og jeg er kommen til den Erkjendelse, at det er meget uklogt — jeg siger med Villie uklogt, ikke dumt, — af Lægerne at forordne svagelige Folk at reise, thi der skal virkeligen et stærkt Helbred til at udholde de Anstrengelser, som enhver Reise nødvendigst maa medføre.

Endnu fire Dage blive vi i Wien, saa begynder Tilbagereisen, men da nu snart Theatret aabnes, staaer Kjøbenhavn saa fristende, saa indbydende for mig, som denne smukke By aldrig tidligere har gjort.

Vil den kommende Vinter bringe mig fremad paa min Bane, eller vil den lamme min Lyst? Dette Spørgsmaal gjør jeg undertiden mig selv.

Et Eventyr har jeg havt, som Charlotte Birch-Pfeiffer, Tydsklands productiveste Komediefabrikantinde, sikkert kunde lave et femakts Lystspil af, men jeg kunde fortætte det, hvis jeg vilde, i een Sætning. Imidlertid foretrækker jeg paa Forfattermaneer at koge Suppe paa en Pølsepind. Enhver Brevskriver er en Art Forfatter, og naar et Brev skal hævde sig en større Plads end den Almindelige, Beskedne, at være en simpel Leveattest, saa bør man ikke, naar man er saa lykkelig at have et Thema, og det tilmed et Thema, hvori der lever en Idee, bortkaste det letsindigt. Og det vilde være letsindigt, ødselt, strax i to Ord at afsløre det, især i disse vore Dage, hvor Themaer og Ideer ere kostbare, nei, s. 131det maa betragtes som en Skat, og besees

sra alle Sider og i alle mulige Belysninger.

Mit Eventyr har en romantisk Tendents, en erotisk Character, en comisk Side og en trivial Ende, heelt igjennem krydret med tydsk Sentimentalitet.

Det var en deilig Morgen, (ja, det er sandt, det regnede stærkt, ellers vilde det have været en deilig Morgen,) da vi forlode Dresden for med Jernbanetogets brusende Vinger at flyve til Prag. (Begyndelsen, seer Du, er holdt i en smuk, poetisk Form, men jeg nærer en stærk Tvivl om mit poetiske Talent vil holde ud til Enden, og jeg vil derfor itide trække Reb i Seilene og gaae over til den lettere episke Form.) I den Coupee, hvori vi sade, havde ogsaa en lille, mørk Herre med blaae Brilller taget Plads. Ved Siden af ham sad Erik, og disse Tvende kom snart i Samtale med hinanden, og lidt efter lidt deeltog vi Alle i den. Den Fremmede var meget livlig, og lod til at finde særlig Behag i min Person, hvem han overvældede med saamange skjønne Ord, at selv hvis kun Halvdelen vare sande, saa maa jeg være en meget indtagende Størrelse. Ved enhver Station steg han ud, og kom tilbage med Forfriskninger, som vi mærkværdigt nok aldrig afsloge, thi den Eiendommelighed erhverver man sig ogsaa paa Reiser, at man kan nyde Noget til enhver Tid, undtagen til den reglementerede Spisetid, hvilket naturligviis kommer af den høist rimelige Grund, at man har spiiist Formeget i Utide. Jeg veed ikke, ved hvilke diploma s. 132tiske Kunstgreb, den mørke Fremmede fik sig inden en halv Time placeret ligeoverfor mig, jeg troer næsten, at Ideen om at faae denne Plads, gav ham den første Idee til Forfriskningerne. Nok er det, at denne Plads beholdt han lige til Prag, og han udviklede en høi Grad af Veltalenhed baade med Øine og Mund. I Samtalens Løb kom vi til at tale om Brilller, og jeg bemærkede da, at jeg ikke holdt af Brilller, og især ikke af blaae Brilller. Erik yttrede spøgende, at en Blondine pleiede at tage sig godt ud i Blaait, og at Blaait i Regelen var Blondinernes Yndlingsfarve.

9*

„Min Yndlingsfarve er Rødt," var mit Svar.

Og tænk Dig den Fremmedes Galanteri, han tog de blaae Brilller af, og viste mig et Par mørke, rødkantede Øine. Kom nu Nogen, og fiig, at Tydskerne ikke ere galante! Hvilken dansk Herre vilde saaledes have blottet sine Svagheder for at vise en Dame hendes Yndlingsfarve? —

I Prag tog han ind i „Blauer Stern", hvilket Hôtel han anbefalede os, og da han var godt bekjendt i Prag, tilbød han sig som Cicerone for os. Han fortalte, at han var Kjøbmand, bosiddende i Dresden, og reiste nu til Wien, der var hans Fødeby, og som han ikke havde besøgt i tolv Aar. Onkel syntes godt om ham, (men det gjør Onkel næsten om alle Mennesker, da Onkels personlige Elskværdighed uimodstaaelig indvirker paa Andre, og gjør, at Disse, smittede af den, ligeoverfor ham ogsaa udfolde deres elskværdigste s. 133Sider,) og han erobrede fuldstændigt baade Onkels og Tantes Hjerter, ved paa en regnfuld Eftermiddag at spille Whist en trois med dem. Det var en Dag, hvor Erik ikke bestilte Andet end at ryge Cigarer og brumme over Regnen, staaende paa Altanen, der vender ud imod Hovedgaden. Harriet skrev i sin Dagbog, den er snart udskreven, og jeg gaaer i en hemmelig Skræk for, at hun vil give den i Trykken, hun oplæser undertiden, naar vi ere ene, enkelte Steder af den, for at høre min Mening, og jeg raader hende da altid til at skjære af, ikke at gjøre den saa vidtløftig, at undgaae altfor mange Detailler, og fornemmeligt holde sig til de store Totalindtryk. Hun aner ikke hvilken Egoisme, der fra min Side dicterer disse Raad.

Men jeg er nok lige ved selv at forfalde til Vidtløftighed, og jeg glemmer reent min lille Wiener, der taalmodigt sidder ved Whistpartiet. Lad mig nu see Emma, at Du paaskjønner, hvor barmhjertig jeg er imod Dig, enhver virkelig Forfatter vilde her gjøre lange, enten sentimentale eller satiriskcomiske Beskrivelser over Wienerens brændende Kjærlighed til den grusomme Skjønne, — den grusomme Skjønne c' est moi, — men jeg vil gjøre Pinen kort for Dig, ligesom jeg ogsaa gjorde den for ham, da han tredie Dagen efter vor Ankomst til Wien opsøgte mig i Wandels Hôtel, hvor Skjæbnen vilde, at jeg var alene i vort Modtagelsesværelse. Efter en forlegen, rødmende, hostende Indledning, efter at de blaae Brilller to Gange vare tagne af, og to s. 134Gange sat paa igjen, kom han til Themaet. Og dette Thema var det gamle bekjendte Thema, som Adam først sang til Eva, og som har sat, og vil sætte saamangen et ungt Hjerter i en frydefuld Stemning. O Eros, Du mægtige Guddom, jeg har vel seet Dig afmalet med et Bind for Øinene, for at antyde din Blindhed, men aldrig med blaae Brilller. Deri maa vel Grunden søges, til at jeg ikke var modtagelig for dine Pile, og at jeg med en vis Værdighed tilbageviste Kjøbmand Beckers Tilbud, om at forandre Navnet Anna Holte til Anna Becker, dybt sølende og anerkjendende den mig tiltænkte Ære. Becker tog Afsked med mig, idet han yttrede, at han endnu ikke vilde opgive Haabet, hvilket jeg dog bad ham om at gjøre, idetmindste hvad denne Sag angik for mit Vedkommende. Men han vedblev at gjentage, at der jo dog var Mulighed for, at jeg kunde forandre min Mening angaaende ham, og at Haabet derom var hans eneste Trøst, og det maatte jeg ikke berøve ham.

Haabet er af alle Jordens abstracte Ideer den meest Elastiske, den passer sig ind i alle Forhold, og kan udvides og sammentrænges efter Enhvers Ønske.

Becker kommer hver Dag, ledsager os overalt, idet han stadigt courer til mig. Harriet driller mig med min tro Ridder, som hun kalder ham, og siger, at jeg kan vente, at han en skjøn Dag lægger sin Formue, sin lille,

mørke Person, samt de blaa Brillen for mine Fødder. Hun aner ikke, at han allerede har gjort det. Jeg har s. 135 ikke omtalt hans Frierscene til Nogen i Familien, og jeg vil heller ikke gjøre det, thi i Andres Hjertesager maa man være discret.

Fra Tante Clara havde jeg Brev i Dresden, hun er meget tilfreds med sit Ophold hos de Nygifte, hun gav mig en detailleret Beskrivelse over Albertines huuslige Fuldkommenheder, over hendes Ordenssands, over Sørens Lykke, over de gode Jorder, der høre til Eiendommen, og over Meieriet, hvormed Albertine selv fører Opsynet. Jeg blev næsten inspireret til at skrive en Idyl, Ideen tagen af Bos's „Luise“, hvori jeg vilde afmale Albertine skummende Mælken og kjernende Smør, men til Lykke for Læseverdenen følte jeg min Pen for svag til at beskrive Albertine, Motivet var for stort, Stoffet overvældede mig, og jeg resignerede.

Lad mig ikke glemme at fortælle Dig, at jeg har hørt Straut, ikke den bekjendte gamle Valtsestraut, thi han anfører forlængst et Orchester i Himlen, men hans Sønner, hvoraf den Ældste, Johan Straut, giver den lystige Durtone, den Yngre, Joseph, derimod den melancholske Moltoneart. Naar Johan fører sit Orchester an, dandser han næsten selv med, Joseph ryster melancholsk sit lange, blonde Haar tilbage, og stirrer sørgmodigt ud paa Wienerne. Jeg foretrækker Johan, hans Rolle er ulige morsommere, jeg kan ikke med Bestemthed sige, om Joseph har valgt den bedre Deel, han har i ethvert Tilfælde valgt en passiv Tilstand, og alt Passivt strider imod min Natur.

s. 136 Nu vil jeg dog overtage den eneste passive Rolle, som jeg finder mig i her i Livet, — jeg vil gaa tilsengs. Men ikke engang min Søvn er rigtig passiv, thi den lebsages af meget active Drømme. Harriet raaber ind til mig, at hun har enbt sin Dagbog for ibag, følgelig er det paa høie Tid at gaa tilsengs, thi hendes Dagbog er altid det sidste Medlem af Familien, der vaager. Naar den lukkes i, bliver bet sibste Lys slukket, den er en Art Lyseslukker, og vil maaskee, uben at vide og uden at ville det, i Fremtiden blive benyttet som en Saadan.

Hils din Mand, et kjærligt Godnat ønskes Dig af

din Anna.